

Радість і покликання

С. МАРІЯ OSB

31 БЕРЕЗНЯ 2025

«Хочу сказати вам тільки одне слово. Це слово – радість. Де богопосвячені особи, там завжди є радість!» (Папа Франциск, «Gaudete et exsultate»)

Джерело: Жан Поль Лемйо, Урсулини, Національний художній музей Квебеку

Радісно жити любов'ю. Сумно жити без любові й без дарування себе. Якщо сутність кожного покликання полягає в освяченні людини, а освячення неможливе без любові, то, обираючи свою дорогу любові, особа обирає й радість. А що ми створені для любові, то знаємо, що

найбільша радість – ділитися добром: «Давай і бери – й веселися душею!» (Сир 14, 16). Радість тісно пов'язана з любов'ю, закоханістю, відчуттям, що ти любиш, і буттям для когось.

Епіктет вважав радість ознакою людини здорової, тобто такої, що живе у злагоді сама з собою і з Богом. Для нього було важливо, щоб людина не втрачала радості – тривалої й постійної – попри всі труднощі своєї екзистенції. Арістотель розумів радість як ознаку сповненого життя; найінтенсивніше, на його думку, радіє той, хто реалізує свої здібності й чисті активності ніщо не блокує ні внутрішньо, ні ззовні. Також він вбачав у радості енергію, що наповнює людину та пробуджує в ній життя, зрушує щось в особі, стимулює і зцілює. Такі погляди стародавніх філософів поділяє й теологія. Наприклад, богослов-мораліст Альфонс Ауер визначив радість як вияв справжньої насиченості життя. Її необхідна умова – розвиток і сповнення людського існування, тому вона вказує на інтенсивне життя й креативність.

Радість – це невід'ємна частина автентичного духовного життя християнина, серцевина духовного шляху. Якщо людина справді перебуває в тісних стосунках із Богом, плакає їх, працює над собою й живе в правді, то, безсумнівно, радість супроводжуватиме її навіть у кризах і негараздах. Це, як казав Клайв Льюїс, «безумовна ознака любові, Божої присутності в душі людини чи спільноти, один із дарів Святого Духа, Який наповнює наше життя щастям і веселощами».

Отже, радість, немов лакмусова стрічка, вказує на те, чи «воно взагалі є»: чи людина на належному місці, чи це саме те покликання й та любов, для яких особа була предвічно призначена, чи виконання цього призначення вірне Божому задумові. Адже криза богопосвяченого – чи, скажімо, подружнього – життя виникає також із кризи вірності й непослідовності людини; із неспроможності розпізнати глибини свого покликання, навіть коли вже ним живе. Радість, як і любов, можна втратити, увести в стан застою або ж так і не відкрити й не примножити цього скарбу серця. У кожному покликанні необхідно дбати про радість любові: розвивати, плекати й пильнувати її.

Люди покидають своїх чоловіків і дружин, скидають сутани, відмежовуються від знайомих і друзів, занурюються в гіркоту й мізантропію. Ми покликані до радості, тому треба стерегтися таких спокус і не схилитися до сумних навіювань.

Справді, радість свідчить про те, що людина є на своєму місці, розвиває отримані дари й реалізує своє життя згідно з покликанням. Це добрий знак відчитання Божої волі. Однак трапляється, що особа з певних внутрішніх чи зовнішніх причин втрачає радість життя, коли вже перебуває в певному духовному чи подружньому стані. Що тоді? Говорити по десятиках років, що це не було справжнє покликання, тож потрібно щось змінити, лише тому, що підібралось відчуття невиповненості й чогось постійно бракує? Найскладніше – це повернутися до радості. Набагато легше піддатися смутку. Євагрій Понтійський зауважував, що демон смутку підкрадається через наші невдоволення: «Смуток, бо ж нічого не вдається втілити зі своїх хворих прагнень, бо люди не розпізнають у нас месій і спасителів і ми почуваємося недооціненими світом. Якби ж то були помічені наші поради, якби нас належно оцінили, то... і так далі». Певно, тут і починається криза сенсу життя, фрустрації відкинутих настоятелів, матерів, які стали непотрібні власним дітям, та інших. Люди покидають своїх чоловіків і дружин, скидають сутани, відмежовуються від знайомих і друзів, занурюються в гіркоту й мізантропію. Ми покликані до радості, тому треба стерегтися таких спокус і не схилятися до сумних навіювань.

Дехто неправильно переживає страждання, безконечно вдивляючись і перебирають в пам'яті рани; вони проходять різні терапії, але насправді їм так пасує цей біль, що вони себе з ним майже ототожнюють, не готові його покинути й повернутися до цілющої радості. Тоді це вже проблема не покликання, а навернення. Перших християн називали тими, хто переміг смуток – перейшов від смерті до Воскресіння. Їхня незвичайна радість дивувала навіть гонителів. Мученики ставали радісними свідками Христа. Феномен чернецтва, що розвинувся після епохи мучеництва, теж покликаний свідчити про радість прямування за Христом, хоча більшості людей він і здається понурим і скорботним: чорні, мов на похорони, шати, зречення й покутні практики на перший погляд не дуже звеселяють. А проте тут усміхаються, що дуже дивує наших відвідувачів.. Шлях умиротворення, який проходить кожен чернець чи черниця, веде до внутрішньої та глибокої радості. Вона тиха і спокійна, не залежить від зовнішніх обставин, походить із самого Бога. Вона непорушна, бо впливає зі стосунків віри, які дають певність любові Бога.

Радість – це наслідок внутрішньої свободи, форма нашого автентичного буття.

Парадоксально, але для того, щоб пізнати себе, досягнути своє існування в повноті, необхідно вийти поза себе: вирушити в дорогу Авраама – залишити свій край, щоб посісти благословенну землю Іншого.

Важливим елементом богопосвяченого життя, на якому будується і тримається покликання, є дар самого себе для Бога, що впливає з великодушності та зрілої любові у внутрішній свободі. Ця відповідь на Божий поклик залежить як від благодаті, так і від нашої доброї волі та

щедрості дарування себе. Виразний доказ цього – зустріч із багатим юнаком, про якого написано, що той відійшов засмучений, бо мав великі багатства (див. Мк 10, 22). Він усе виконував, але не був готовий віддати себе без решти, без калькуляцій, безкорисливо. Саме в таких випадках підкрадається й увіходить у душу смуток. Якщо радість – ознака доброго стану духа, то смуток сигналізує, що десь ми почали жити для себе, десь забракло з нас дару. А Бог любить того, хто дає з радістю (див. 2 Кор 9, 7).

С. МАРІЯ OSB

31 БЕРЕЗНЯ 2025

Warning: count(): Parameter must be an array or an object that implements Countable in **/home/kairosbo/verbum.com.ua/www/wp-includes/post-template.php** on line **284**